

Ο ΠΑΝ

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟ - ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Τεύχος 492 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2011 - ΜΑΪΟΣ 2012

Όλυμπος

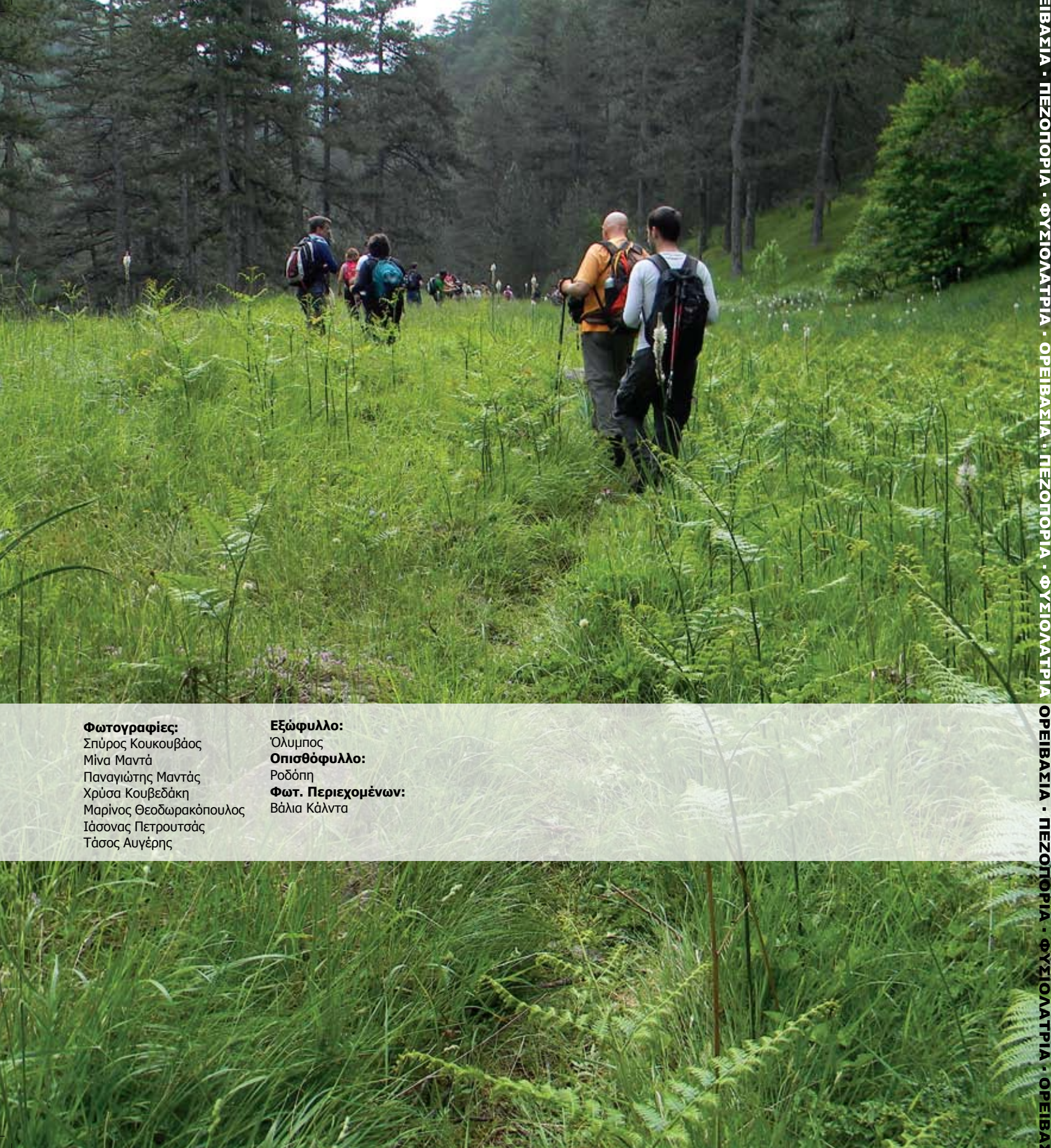
το βουνό των Θεών

Μαραθώνιος Ολύμπου

Viva la Democrazia

Υδρα

Κούβα

Ο ΠΑΝ

Ιδιοκτήτης-Εκδότης: Φ.Ο.Σ. «Ο ΠΑΝ»

Μέλος της Ο.Φ.Ο.Ε.Σ.Ε.

Αριστοτέλους 64, Τ.Κ. 104 33, Αθήνα

Τηλ.: 210 8224777, 210 8224351

Κτήμα: Μάτι Αττικής

Τηλ. 22940 34619

Ιστοσελίδα: <http://www.panas.gr>

E-mail: info@panas.gr

Υπεύθυνος έκδοσης: Αλέξανδρος Χέντον

Έφορος περιοδικού: Ευάγγελος Κουτσελίνης

Παραγωγή: Ν. Μαυρομάτης & ΣΙΑ ΕΠΕ

Μάγερ 11, 104 38 Αθήνα

Σχεδιασμός: Μίνα Μαντά(minamanta@gmail.com)

Βάσω Τσιγκαροπούλου

Επιμέλεια κειμένων: Τίνα Τσουτζάκη

Συντάσσεται από Επιτροπή. Διανέμεται δωρεάν.

Τα κείμενα που δημοσιεύονται είναι ενυπόγραφα και απηχούν τις απόψεις του συγγραφέα τους.

Publisher: «PAN» Nature Lovers Association

Established 1927

Address: 64, Aristotelous str., 104 33 Athens, Greece

Tel: +30 210 8224777

Website: <http://www.panas.gr>

E-mail: info@panas.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

2	Το μήνυμα του Διοικητικού Συμβουλίου
3	Η κίνηση του συνδέσμου
4	Όλυμπος
10	Μαραθώνιος Ολύμπου 2011
12	Ύδρα
15	Φωτογραφικό πανόραμα από αναβάσεις
17	Πράσινη σελίδα: ένα οικολογικό μήνυμα
18	Κούβα
22	Τα νέα του Πάνα
24	Viva la Democrazia
26	Συγγραφικές αναζητήσεις: Θύελλα και πάγος
27	Τυμφρηστός ή Βελούχι
28	Πρόγραμμα εκδρομών

Φωτογραφίες:

Σπύρος Κουκουβάας
Μίνα Μαντά
Παναγιώτης Μαντάς
Χρύσα Κουβεδάκη
Μαρίνος Θεοδωρακόπουλος
Ιάσωνας Πετρουτσάς
Τάσος Αυέρης

Εξώφυλλο:

Όλυμπος

Οπισθόφυλλο:

Ροδόπη

Φωτ. Περιεχομένων:

Βάλια Κάλντα

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές και τυπώνεται το περιοδικό του συνδέσμου μας, βρίσκεται σε εξέλιξη μια άκρως πρωτόγνωρη κατάσταση, για την πολιτική ζωή της Ελλάδας. Οι αρχηγοί των δύο μεγάλων κομμάτων προχώρησαν στη δημιουργία κυβέρνησης εθνικής ενότητας. Ο όρος «οικουμενική κυβέρνηση» χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά τον Μάιο του 1877, όταν ο ναύαρχος και πολιτικός Κωνσταντίνος Κανάρης σχημάτισε κυβέρνηση με την ενίσχυση των τότε πολιτικών αρχηγών: Τρικούπη, Δηλιγιάννη, Ζαΐμη, Κουμουνδούρου. Το εγχείρημα αυτό του 1877 επαναλήφθηκε άλλες τέσσερις φορές, με τελευταίο παράδειγμα την κυβέρνηση Ζολώτα το 1989.

Αναμφίβολα, η περίοδος που διανύουμε, είναι από τις δυσκολότερες μεταπολεμικά για την χώρα μας. Τα εισοδήματα συμπιέζονται ενώ παράλληλα η αποσύνθεση του κοινωνικού ιστού γίνεται ολοένα και πιο εμφανής. Η συλλογικότητα, που ο σύνδεσμος μας υποστηρίζει μέσα από την φυσιολατρία, προβάλλει πλέον ως η μοναδική λύση για να μπορέσει η χώρα να βγει από την κρίση. Μια συλλογικότητα, που πρέπει να εκφραστεί σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής και πολιτικής ζωής. Ενωμένοι οι Έλληνες, είναι σίγουρο ότι μπορούμε να πετύχουμε.

ΤΟ ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Αλέξανδρος Χέντον

Αντιπρόεδρος: Μαρία Καραδήμα

Γραμματέας: Τίνα Τσουτζάκη

Ειδική γραμματέας: Πόπη Κασιώλα

Ταμίας: Κώστας Χρυσοστόμου

Έφορος ορειβασίας: Τάσος Αυγέρης

Έφορος περιοδικού: Βαγγέλης Κουτσελίνης

Έφορος κτήματος: Ρούλα Στάγια

Έφορος εκδηλώσεων: Ένικα Κατσαρού

Η ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Το εξάμηνο που μας πέρασε, ο Πάνας συνέχισε τις περιηγήσεις, τις αναβάσεις, τις πεζοπορίες και τις αναρριχήσεις σε μερικές από τις πιο όμορφες ορεινές διαδρομές της Ελλάδας. Διέσχισε το δασικό ορεινό σύμπλεγμα της Βάλια Κάλντα, ανέβηκε στην ψηλότερη κορυφή του Ολύμπου, περιηγήθηκε στα μονοπάτια της Ύδρας και οι Πάνες βίωσαν τα μοναδικά αυτά συναισθήματα που σου χαρίζει η επαφή με τη φύση.

Τον Ιούνιο που μας πέρασε, ένας Πάνας θριάμβευσε για 3η συνεχόμενη χρονιά! Ο Τάσος Αυγέρης συμμετέχει στον διεθνή ορεινό αγώνα Olympus Marathon και καταφέρνει να τερματίσει, πραγματοποιώντας την ανάβαση του Ολύμπου και την κατάβαση αυτού μέσα σε 7 ώρες και 30 λεπτά! Αξίζει να πούμε πως η εκκίνηση γίνεται από τον Αρχαιολογικό χώρο του Δίου, σε υψόμετρο 10 μόλις μέτρων και οι μαραθωνοδρόμοι φτάνουν μέχρι και τα 2750 μ., στα ζωνάρια του Μύτικα! Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια στον Τάσο για αυτή την υπερπροσπάθεια και του ευχόμαστε πάντα ψηλά!

ΟΛΥΜΠΟΣ

2.917μ.
8-10/07/2011

Του Τάσου Αυγέρη

*Πάνω: Το οροπέδιο των Μουσών.
Κάτω: Στη θέση Λαιμός,
Η θέα από το πέρασμα του Γιόσου.*

-Μα δεν πρέπει να ανέβουμε στον Όλυμπο;

-Πρέπει!!

-Ναι, αλλά υπάρχει ένα πρόβλημα...Μας φοβίζει λίγο το «Λούκι»...

-Ελάτε ρε κορίτσια, όλοι μαζί με καλή διάθεση και προσοχή θα το ανέβουμε. Επιτρέπεται τόσα χρόνια μέλη του Συνδέσμου και να μην έχετε ανέβει στον Μύτικα;;;

Ο διάλογος αυτός την ημέρα που κανονίζαμε τις αναβάσεις του 2ου Εξαμήνου του 2011 μας οδήγησε στο αβίαστο συμπέρασμα....Ιούλιος στον Όλυμπο!

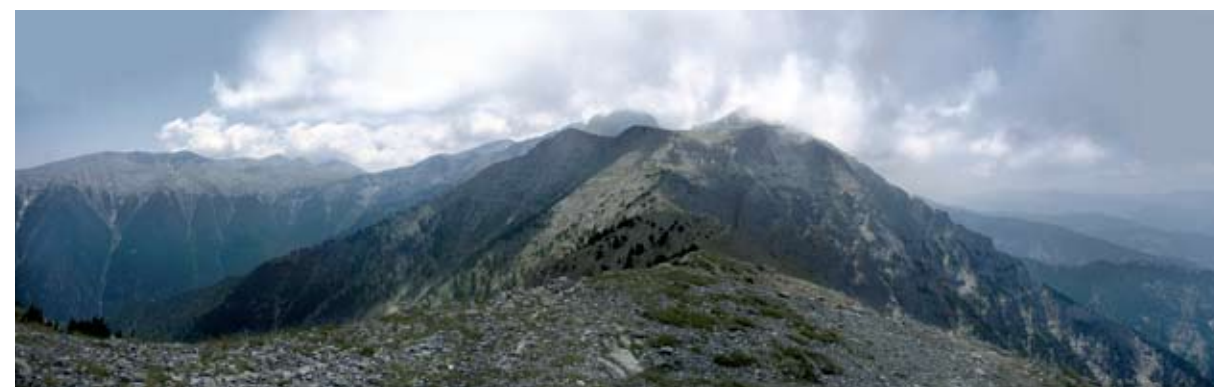
Το τριήμερο 8-10/07/2011 βρεθήκαμε 25 άτομα στο μυθικό βουνό μας αποφασισμένοι κάποιοι να επαναλάβουμε για πολλοστή φορά και κάποιοι να προσπαθήσουμε για 1η, μια διαδρομή που κάθε ορειβάτης πρέπει να

προσθέσει στο παλμαρέ του – την ανάβαση στα 2.917μ. του Μύτικα.

Η αποστολή μας ξεκίνησε Παρασκευή βραδάκι από την Αθήνα, διανυκτερεύσαμε στη Γρίτσα Λιτοχώρου (στο πάντα φιλόξενο Summit Zero) και Σάββατο νωρίς το πρωί βρεθήκαμε στα 1.100 μ. και την τοποθεσία Γκορτσιά για να ξεκινήσουμε για τα ψηλά.

Το ηθικό ακμαίο παρά την απότομη κλίση του μονοπατιού και μετά από 3 ώρες περίπου βρισκόμαστε στην Πετρόστρουγκα στα 2.000 μ. περίπου να ξεκουραζόμαστε και να μαζεύουμε δυνάμεις για το πιο επίπονο κομμάτι.

Ξεκίνημα και δύσκολη πορεία μέσα σε δάσος με ρόμπολα στην αρχή και στα γυμνά αλπικά λιβάδια στην συνέχεια, για να βγούμε τελικά στα 2.450μ. της κορυφής Σκούρτα. Η εντυπωσιακή εικόνα του «Λαιμού», του ορο-

πεδίου των Μουσών και των κορυφών Μύτικα & Στεφανιού μας αποζημιώνει για την έως τώρα προσπάθεια.

Τελικά περνώντας το «πέρασμα του Γιόσου» βγαίνουμε στο πιο διάσημο οροπέδιο της Ελλάδος και αναπληρώνουμε ενέργεια στο ψηλότερο καταφύγιο των Βαλκανίων – το Γιόσος Αποστολίδης στα 2.650μ.

Οι συζητήσεις για την επόμενη μέρα δίνουν και παίρνουν – η αγωνία στο κατακόρυφο!

- Θα τα καταφέρουμε;
- Γλιστράει πολύ το «Λούκι»;
- Έχει καλά πιασίματα;
- Και αν ζαλιστώ;

Οι αρχηγοί και οι παλιότεροι δίνουν όλες τις απαραίτητες διευκρινίσεις, λύνουν τις απορίες αλλά κυρίως δίνουν κουράγιο και ανεβάζουν το ηθικό της ομάδας!

Κυριακή ξημερώματα: ο λαμπρός ήλιος

που αναδύεται μέσα από το Αιγαίο σε σύμπνοια με το καταγάλανο ουρανό είναι οι καλύτεροι οιωνοί για μια ανάβαση χωρίς προβλήματα.

Ξεκίνημα από το καταφύγιο, πέρασμα από τα χαώδη Ζωνάρια, απόθεση σακιδίων στη βάση του «Λουκιού» και ξεκίνημα του σκαρφαλώματος σε ομάδες των 4-5 ατόμων. Τώρα αρχίζουν τα δύσκολα... Η αδρεναλίνη στα ύψη, κάθε βήμα ζυγίζεται χίλιες φορές, τα μάτια και τα χέρια ψάχνουν το επόμενο κατάλληλο πιάσιμο στον ήδη ζεστό βράχο...

Τα κορμιά εξοικειώνονται με την κίνηση στο βράχινο πεδίο, οι αμφιβολίες χάνονται με το απαλό αεράκι που φυσάει από ψηλά, οι βραχοσυντροφικές καλύπτουν μέτρο-μέτρο την απόσταση, η αυτοπεποίθηση ανεβαίνει, θα τα καταφέρουμε τελικά!

Στις 9:30 πμ. όλη η ομάδα που ξεκίνησε την ανάβαση φωτογραφίζεται με φόντο την μεταλλική σημαία της κορυφής. Οι εικόνες και τα συναισθήματα ανείπωτα. Πρέπει να βρεθείς εκεί για να καταλάβεις...

Κλείνοντας βαθιά στην καρδιά τις ακριβές στιγμές αρχίζουμε την κάθετη κατάβαση... ίλιγγος στην θέα του Ενιπέα 1.700 μ. χαμηλότερα αλλά και σιγουριά ότι όλα θα τελειώσουν καλά – κάτι που γίνεται μόλις και ο τελευταίος κατέβει και «πνιγεί» στις αγκαλιές μας.

Η επιστροφή από τα γνωστά: Ζωνάρια, καταφύγιο «Σπ. Αγαπητός», Πριόνια.

Η εκδρομή τελειώνει, για μια ακόμα φορά βρεθήκαμε ψηλά και κατεβήκαμε με ασφάλεια στα χαμηλά. Πήραμε όμως από την ανεμοδαρμένη κορυφή και κάτι ο καθένας μας: την δύναμη, την περηφάνια, την στιβαρότητα, την αιώνια παρουσία του «δικού» μας Ολύμπου....

Στην Βάσω, την Μίνα και την Σίσσυ.

Πάνω: Στο Λούκι

Κάτω: Στη Κορυφή

Φωτογραφίες από την
εκδρομή του Πάνα στον
Όλυμπο, 8-10/7/2011.

OLYMPUS MARATHON 2011

Του Τάσου Αυγέρη

Την τελευταία Κυριακή του Ιουνίου (26/06/2011) διεξήχθη και φέτος ο διεθνής Ορειβατικός Μαραθώνιος "Olympus Marathon" στον Όλυμπο στην γνωστή πλέον διαδρομή των 44 χλμ:

Δίον – Φαράγγι Ορλιά – Πετρόστρουγκα – Οροπέδιο Μουσών – Ζωνάρια – Καταφύγιο Αγαπητός – Πριόνια – Ενιπέας – Λιτόχωρο.

Ο αγώνας είχε όριο 550 συμμετοχών (500 Έλληνες & 50 Ξένοι αθλητές) οι οποίες είχαν καλυφτεί μέσα σε 3 ώρες (!!) από τον Ιανουάριο (!!), ενδεικτικό του τεράστιου ενδιαφέροντος που συγκεντρώνει η εν λόγω διοργάνωση και χρονικό όριο ολοκλήρωσης του αγώνα τις 10 ώρες.

Η ανέφελη τελευταία Κυριακή του Ιουνίου ξημέρωσε μέσα σε πυρετό δραστηριότητας στον Αρχαιολογικό χώρο στο Δίον απ' όπου δίδεται η εκκίνηση του μεγάλου αγώνα σε υψόμετρο περίπου 10μ.. Στις 6:05 ακριβώς το πολύχρωμο ποτάμι ξεχύθηκε για την επίπονη ανάβαση στις ψηλές κορυφές.

5 εύκολα χιλιόμετρα στην αρχή μέχρι το ξεκίνημα του μονοπατιού στο ρέμα του Ορλιά. Συνεχόμενη ανηφόρα για τα επόμενα 16 χλμ και υψομετρική διαφορά 2.750 μ. μας φέρνει στα Ζωνάρια (υψηλότερο σημείο της διαδρομής) κάτω από την κορυφή της Ελλάδος - και ο Δίας να δίνει κουράγιο για την εξί-

σου (αν όχι δυσκολότερη) κατάβαση που έπεται...

Τα πόδια λύνονται, η ταχύτητα αυξάνεται, οι ανάσες επανέρχονται στα φυσιολογικά τους επίπεδα αλλά η εγρήγορση παραμένει – το μονοπάτι είναι σαθρό και γλιστράει επικίνδυνα.

Πέρασμα από το καταφύγιο στα 2.100μ και γρήγορη προσέγγιση μέσα από το μονοπάτι της Σιωπής στον κομβικό σταθμό Πριόνια στο 320 χλμ. Από εδώ ξεκινάει ο αγώνας λένε οι πιο παλιοί...

Ο Ενιπέας...12 Km που θέλουν πολύ μεγάλα αποθέματα ενέργειας (σωματικής & πνευματικής) για να βγουν. Ξεκινάει ομαλά σε στρωτό μονοπάτι αλλά μετά το Μοναστήρι του Αγ. Διονυσίου τα πράγματα αγριεύουν. Συνεχείς ανηφοροκατηφόρες για σχεδόν 7 χλμ και επιτέλους η είσοδος στο Λιτόχωρο. Οι κάτοικοι του χωριού και κυρίως τα παιδιά σε κάθε γωνία επευφημούν, χειροκροτούν, βοηθούν με κάθε τρόπο να ξεχαστεί η συσσωρευμένη κόουραση. Τελικά ο τερματισμός στην κεντρική πλατεία γεμίζει όσους περνάνε την τελική αψίδα με συναισθήματα μοναδικά.

Ο σκληρός αγώνας έχει τελειώσει, ο πόνος θα είναι σύντροφος για τις επόμενες ημέρες, αλλά μια μόνο σκέψη έρχεται αυθόρμητα εκείνες τις στιγμές: «πότε πέφτει η τελευταία Κυριακή του Ιουνίου του 2012;;;»

Για την ιστορία νικητής του αγώνα ήταν ο Γάλλος Michel Rabat με τον «διαστημικό» χρόνο των 4:35:15...Ο υπογράφων στην 3η του συνεχόμενη συμμετοχή στον αγώνα τερμάτισε σε 7:35:28 και κατέλαβε την 183η θέση.

Ιστορία-πολιτισμός

Η Ύδρα, με σημαντική ναυτική ιστορία και παράδοση, μοναδική αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά, κοσμοπολίτικη και γραφική, καταφέρνει να διατηρεί την αυθεντικότητά της και να μαγεύει τους επισκέπτες της. Στολίδι του Αργοσαρωνικού, με ένα ίσως από τα ομορφότερα λιμάνια στην Ελλάδα, η Ύδρα έχει ανακηρυχθεί διατηρητέα και απαγορεύεται η κυκλοφορία αυτοκινήτων. Έτσι επιβιώνει ο παραδοσιακός τρόπος μεταφοράς ανθρώπων και εμπορευμάτων με τα συμπαθή γαϊδουράκια.

Το όνομα της Ύδρας οφείλεται στα άφθονα νερά που ανάβλυζαν από τις πλούσιες πηγές που είχε στην αρχαιότητα. Σημαντικές αρχαιολογικές ανασκαφές μαρτυρούν την ύπαρξη αρχαίων οικισμών ενώ το ναυάγιο του Δοκού αποτελεί το αρχαιότερο γνωστό ναυάγιο (περίπου 2200 π.Χ), γεγονός που οδήγησε στην κήρυξη της αρχαίας νήσου ως Αδόμητη Ζώνη Α και ολόκληρου του νησιού της Ύδρας ως αρχαιολογικού χώρου και χρήζοντος ειδικής κρατικής προστασίας με συγκεκριμένους όρους δόμησης και χρήσης γης.

Ιδιαίτερη άνθιση παρουσιάζει το εμπόριο

στο τέλος του 18ου και αρχές 19ου αιώνα ενώ καθοριστική υπήρξε η βοήθεια στον Εθνικοαπελευθερωτικό Αγώνα του 1821, διαθέτοντας σημαντικό στόλο και έμπυχο δυναμικό. Το νησί των καπεταναίων έχει αναδείξει πλήθος ιστορικές φυσιογνωμίες: Ανδρέας Μιαούλης, Α.Οικονόμου, Ιάκωβος και Εμμανουήλ Τομπάζης, Γεώργιος και Λάζαρος Κουντουριώτης, Α.Κριεζής, Α.Τσαμαδός είναι μερικά μόνο από τα ονόματα των Ύδραιων αγωνιστών.

Αδιάψευστοι μάρτυρες της οικονομικής ανάπτυξης που γνώρισε το νησί είναι τα αρχοντικά της Ύδρας που υψώνονται επιβλητικά μέχρι σήμερα και εντυπωσιάζουν με τον όγκο και τη μεγαλοπρέπειά τους. Η εξωτερική τους όψη είναι εξαιρετικά λιτή, αφού διατηρούν πολλά από τα αρχιτεκτονικά στοιχεία των λαϊκών κατοικιών και το παραλληλόγραμο σχήμα τους θυμίζει συχνά φρούριο. Στο εσωτερικό τα δωμάτια είναι μεγάλα και ψηλοτάβανα, διακοσμημένα με τοιχογραφίες, ανάγλυφα, γιρλάντες και διαθέτουν πολυτελή επίπλωση σύμφωνα με τα δυτικά πρότυπα.

Από τη δεκαετία του 1950, η Ύδρα υπήρξε ένα από τα σημαντικότερα πολιτιστικά κέν-

ντρα και συγκέντρωσε πολλές προσωπικότητες της Τέχνης και των Γραμμάτων. Ζωγράφοι όπως οι: Πικάσο, Σαγκάλ, Χατζηκυριάκος-Γκίκας, Π. Βυζάντιος, Μόραλης, Τέτσης, Νικολάου και τόσο άλλοι εμπνεύστηκαν στην Ύδρα ενώ δεν είναι τυχαίο ότι υπάρχει παράρτημα της Σχολής Καλών Τεχνών από το 1936. Με το νησί έχουν συνδέσει τ' όνομά τους επίσης οι: Χένρι Μίλλερ, Σεφέρης, Εγγονόπουλος, Ελύτης, Μ. Σαχτούρης, Πικιώνης, Λέοναρντ Κοέν κ.ά.

Τα μονοπάτια της Ύδρας

Η Ύδρα καταφέρνει και συνδυάζει εξαιρετικά την πλούσια παράδοση, την κοσμοπολίτικη ατμόσφαιρα και το μοναδικό φυσικό περιβάλλον. Το νησί είναι βραχώδες, με χαράδρες και πετρώματα με ασβεστολιθική σύσταση. Η υψηλότερη κορυφή με ύψος 595 μ. είναι ο Έρως (ή Έρε) και προσεγγίζεται από την βόρεια, ανατολική και δυτική πλευρά του. Σπάνια αγριολούλουδα, όπως

οι σπέντζες, θάμνοι, αιωνόβιες ελιές, πεύκα και θυμάρι, πολλά είδη πουλιών και μικρών θηλαστικών αλλά και η μαγευτική θέα θα ανταμείψουν τον περιπατητή. Η Ύδρα έχει ένα πυκνό δίκτυο πανάρχαιων μονοπατιών. Ο βασικός άξονας είναι το κεντρικό μονοπάτι που τέμνει εγκάρσια το νησί από το ανατολικό έως το νοτιοδυτικό τμήμα της. Επάνω σε αυτό το βασικό μονοπάτι που τα κυριότερα κομβικά σημεία του είναι: η περιοχή της Ζούρβας, το βουνό Όμπορι, η περιοχή του Αγίου Νικολάου, οι Πεύγες, το Βουνό Έρε, ο Άγιος Μάμας, η Επισκοπή, το Ζώγιερη και τέλος ο κόλπος του Αγίου Νικολάου στο Μπίστη.

Σε αυτή τη διαδρομή το βασικό μονοπάτι έχει δύο παράλληλες διακλαδώσεις, η μία ξεκινά από την περιοχή Προδέκτης του Αγίου Νικολάου και διασχίζει την νότια πλευρά της Ύδρας, το Κλιμάκι, την Νησίζα με κατάληξη την Επισκοπή.

Η άλλη διακλάδωση ξεκινά από το Ζώγιερη και καταλήγει στον Άγιο Γεώργιο του Μπίστη. Μια ακόμη διακλάδωση μονοπατιού

Οι φωτογραφίες στις σελίδες 12-14, είναι από την εκδρομή του Πάνα στην Ύδρα, που πραγματοποιήθηκε στις 17-18/9/2011

ξεκινάει από την περιοχή του Αγίου Νικολάου (Προδέκτης), με κατεύθυνση την νότια πλευρά του βουνού Όμπορι με κατάληξη την περιοχή της Ζούρβας. Ένα άλλο μονοπάτι ξεκινά από το βουνό του Προφήτη Ηλία και καταλήγει στη νότια πλευρά της Ύδρας στο κεντρικό Κλιμάκι.

Οι δρόμοι και τα μονοπάτια που έχουν συντηρηθεί, σημειωθεί και η διάβαση τους γίνεται χωρίς κανένα βαθμό δυσκολίας είναι:

- Μανδράκι-Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου-περιοχή Σαμπρίνια (έως την αρχή του μονοπατιού που οδηγεί στο Κλιμάκι).

- Μανδράκι-Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου-Μύλοι του Καρατζά (πλησίον της εκκλησίας «Ύψωση του Τιμίου Σταυρού»)-Ιερά Μονή Αγίας Ματρώνης.

- Οικισμός της Ύδρας-Άγιος Κωνσταντίνος ο Ύδραιος-Προφήτης Ηλίας.

- Παλαμηδάς-Επισκοπή (έως υπάρχουσα δεξαμενή).

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΑΠΟ ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Οι φωτογραφίες στη δεξιά σελίδα είναι από την εκδρομή του Πάνα στην Βάλια Κάλντα, που πραγματοποιήθηκε το τριήμερο του Αγίου Πνεύματος, στις 11-13/6/2011

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΑΠΟ ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Φωτογραφίες από την εκδρομή του Πάνα στην κεντρική Ροδόπη, στην κορυφή Γυφτόκαστρο (1,827 μ.) 27-30/10/2011.

ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

ΑΛΦΕΙΟΣ, ΕΝΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ

Το μεγαλύτερο ποτάμι του Μοριά (οι παλιοί τον έλεγαν και Ρουφιά), πηγάζει έξω από τον οικισμό της Ασέας, διαρρέει το οροπέδιο της Μεγαλόπολης, όπου ενώνεται με τον Ελισσώνα (Μπαρμπουτσάνα), περνά έξω από την Καρύταινα, φιδосέρνεται γύρω από το λόφο του κάστρου της και συνεχίζει την πορεία του προς τον κάμπο της Ηλείας μέσα από τα γορτυνικά βουνά, αφού πρώτα δεχθεί πιο κάτω, τα νερά του Λούσιου, του Λάδωνα και του Ερύμανθου. Τέλος, χύνεται στο πέλαγος του Ιονίου έξω από τον Πύργο της Ηλείας κοντά στο χωριό Επιτάλιο (παλιά Αγουλινίτσα).

Στα νερά του, λούστηκαν κάποτε θεοί, νεράιδες, νύμφες, αλλά και κοινοί θνητοί. Τα παιδιά έπαιζαν και ψάρευαν στις όχθες του. Άνθρωποι και ζωντανά, δροσίστηκαν και αποκοιμήθηκαν στους ίσκιους των πλατάνων του. Οι ήχοι των κουδουνιών από τα κοπάδια προβάτων και κατσικιών, συνόδευαν τη μονότονη μουσική του παφλασμού των νερών του. Μυλωνάδες αξιοποίησαν τη δύναμή του, για να αλέσουν το σιτάρι και να φτιάξουν το αλεύρι για το ευλογημένο, φρεσκοψημένο ζεστό ψωμί.

Έξω από την Καρύταινα, στη δημοσιά για την Ανδρίτσα, βρίσκεται και το πέτρινο μεσαιωνικό γεφύρι του οποίου η μια κολόνα είναι και εκκλησάκι. Απέναντι, ερειπωμένος τώρα πια, στέκει ο παλιός μύλος της Καρύταινας. Το γεφύρι αυτό που σήμερα βρίσκεται κάτω από την καινούργια γέφυρα, χρησιμοποιούνταν ακόμα και μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα για τη συγκοινωνία Μεγαλόπολης - Ανδρίτσαινας. Είναι το γεφύρι που απεικονίζονταν και στο παλιό «πεντοχίλιарο», πριν το πέραςμα της χώρας μας στο νόμισμα του ευρώ.

Από το γεφύρι και κάτω, ο ποταμός γίνεται ορμητικός (τοποθεσία Χαλούλαγα) και σχηματίζει βαθιά, απόκρημνη και απροσπέλαστη χαράδρα. Εκεί βρήκαν άσχημο τέλος και οι τούρκοι του Χαλούλ Αγά, τον καιρό της ελληνικής επανάστασης του '21, όταν προσπάθησαν να διαβούν από αυτό το σημείο το ποτάμι.

Ο Αλφειός, σύμφωνα με την αρχαία ελληνική μυθολογία, ήταν γιος του Ωκεανού και της Τυθής. Ερωτεύτηκε τρελά τη νύμφη Αρέθουσα, αλλά χωρίς ανταπόκριση. Όσο εκείνος την κυνηγούσε, τόσο εκείνη τον απέφευγε. Στο τέλος, κυνηγημένη από τον έρωτα του Αλφειού, η Αρέθουσα θα καταλήξει στο νησάκι της Ορτυγίας έξω από τη Σικελία, μεταμορφωμένη σε πηγή. Εκείνος θα μεταμορφωθεί σε ποτάμι, που κυλάει τα νερά του ανάμεσα από τα βουνά της Αρκαδίας, για να καταλήξει στην πεδιάδα της Ηλείας και να χυθεί στην αγκαλιά του Ιονίου. Ο θρύλος λέει, ότι ρέει τα νερά του και κάτω από τη θάλασσα, προς τα δυτικά, προσπαθώντας απεγνωσμένα να φτάσει στη Σικελία και να ενωθεί με την αγαπημένη του.

Σήμερα, που η μόλυνση από το θερμοηλεκτρικό εργοστάσιο της ΔΕΗ, έχει μολύνει τα άλλοτε γάργαρα -και όπως λένε ιαματικά για τις δερματικές παθήσεις- νερά του και έχει κυριολεκτικά καταστρέψει και νεκρώσει το όμορφο ποτάμι, τα παιδιά δεν ψαρεύουν και δεν κολυμπούν πια στον Αλφειό, τα κουδούνια των κατσικιών και των προβάτων δεν ακούγονται τώρα στις όχθες του, και οι Ναϊάδες νύμφες που κάποτε λούζονταν εδώ, έχουν φύγει κυνηγημένες για το βασίλειο των παιδικών παραμυθιών. Ο Αλφειός δεν ζει πια, και δεν κυνηγά πλέον την Αρέθουσα...

Κούβα: Ένα σύντομο ταξίδι σε ένα ιδιαίτερο νησί της Καραϊβικής

Ιάσων Α. Πετρουτσάς
Χειρουργός- Ορθοπαιδικός- Τραυματολόγος
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Βιέννης
Επιμελητής, Α' Ορθοπ. Κλιν. Νοσ. „Ερρίκος Ντυνάν“

«Μα μιλάς σοβαρά ότι θα πας για μήνα του μέλιτος στην Κούβα; Εκεί πάνε με φίλους, όχι με τη γυναίκα τους!» Αυτό λοιπόν πρωτοέρχεται στο μυαλό του Έλληνα όταν ακούει για την Κούβα του σήμερα, μαζί βεβαίως και με το «Φέρε κανένα πούρο». Οι πιο «ψαγμένοι» τη θεωρούν ένα από τους λίγους αυθεντικούς ακόμη τόπους (Υπό την έννοια αυτών που δεν αλλοιώθηκαν από την

εμπορικοποίηση), εκτιμούν τη μουσική της, τους ανθρώπους της και όλοι ξέρουν ολίγον από τη σύγχρονη πολιτική της ιστορία (Φιντέλ Κάστρο, Τσε, Κόλπος των Χοίρων, Κρίση των πυραύλων του 1962 κ.ο.κ.). Εμάς πάλι, η μεγάλη όρεξη να την επισκεφθούμε, μας γεννήθηκε όταν έπεσε στα χέρια μας ένα βιβλίο περί πούρων, με μία φωτογραφία κουβανέζικης φυτείας καπνού, εκπληκτικού φυ-

Πάνω: Αβάνα, Η είσοδος του λιμανιού

Κάτω: Αβάνα, χαρακτηριστικό αποικιοκρατικό κτήριο

Δεξιά: Πινάρ δελ Ρίο, η καπνοπαράγωγος περιοχή

σικού κάλλους ενώ δεν μας ξεκολλούσε από το μυαλό και μία πληροφορία που διαβάσαμε επίσης εκεί: Εργάτες που τύλιγαν πούρα προέβησαν το 19ο αιώνα σε απεργία με αίτημα, όχι αυξημένες αμοιβές αλλά στο χώρο εργασίας να υπάρχει αναγνώστης λογοτεχνικών έργων, ώστε να μην μείνουν αμόρφωτοι! Όχι μόνο το πέρασαν αλλά γνωστές ποικιλίες πούρων φέρουν σήμερα, όχι τυχαία, ονόματα όπως «Ρωμαίος & Ιουλιέττα», «Μόντε Κρίστο» κ.λ.π.

Πηγαίνοντας τώρα εκεί, με τη συνδρομή του εκπληκτικού ξεναγού μας (Νέο παιδί, Έλληνας που ζει εκεί κάθε τόσο, εδώ και πολλά χρόνια) μάθαμε και πάρα πολλά άλλα που μας έκαναν εντύπωση. Θελήσαμε να μοιραστούμε έτσι, κάτι που θα μοιάζει μάλλον με σκόρπιες σκέψεις παρά με ταξιδιωτικές εντυπώσεις.

Πρώτα βεβαίως, η πρώτη εντύπωση: Όπως το είχαμε φανταστεί. Άνθρωποι που παρά τη φτώχεια, χαμογελούν, σε σταματούν στο δρόμο να απαγγείλουν ποιήματα ή τους συναντά κανείς σε μία γωνιά του Τρινιντάντ (αποικιακή πόλη, στη νότια ακτή- παγκόσμια κληρονομιά σύμφωνα με την ΟΥΝΕΣΚΟ), να παίζουν μουσική. Αγωνιστές με λίγα λόγια. Ας δούμε πώς το εξηγεί η ιστορία της χώρας:

Αρχικώς ήταν ένα νησί με τροπική βλά-

στηση, κατοικούμενο από φιλήσυχους Ινδιάνους, οι οποίοι με την ανακάλυψή του από τον Κολόμβο, ταχέως αποδεκατίστηκαν, κυρίως από μεταδοτικές ασθένειες. Από τα τέλη του 15ου μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα αποτελούσε Ισπανική αποκία. Τα δάση αποψιλώθηκαν, φυτεύθηκαν ζαχαροκάλαμα και η ζωή στο νησί πλέον ήταν συνώνυμη της καλλιέργειας και εμπορίας ζάχαρης (Ισπανικό μονοπώλιο), με πλούσιους γαιοκτήμονες και πολλούς, μαύρους σκλάβους, οι οποίοι τύγχαναν απίστευτα βάνουσης μεταχείρισης. Τα πρώτα χρόνια, τις ώρες που δεν εργάζονταν, καθηλώνονταν καθιστοί στο χώμα με δίχτυα για να μην δραπετεύσουν!

Μετά από δύο πολέμους ανεξαρτησίας το 19ο αιώνα, αμφότερων αποτυχημένων, κατελήφθη από τις ΗΠΑ και έγινε ουσιαστικά προτεκτοράτο. Η πολιτική σκηνή διέπετο από εκτεταμένη διαφθορά, ενώ η Αβάνα αναπτύχθηκε μεν (κςαινούργιες συνοικίες εμφανίστηκαν, όπως π.χ. το Βεντάδο και το Μιραμάρε. Το τελευταίο θυμίζει έντονα Εκάλη και βρύθει από πρεσβευτικές κατοικίες), έγινε το κοσμικό κέντρο της Καραϊβικής, παραδόθηκε όμως και στα δίχτυα της μαφίας, η οποία ήλεγχε το «μαγικό τρίπτυχο» τζόγος- πορνεία- αλκοόλ.

Όλα αυτά ανατράπηκαν με την επανάστα-

ση του Κάστρο, το 1959. Η κουβανική κοινωνία μετεξελίχθηκε σταδιακά σύμφωνα με τα πρότυπα σοσιαλιστικού κράτους, οι ΗΠΑ επέβαλαν εμπάργκο που εξακολουθεί να εφαρμόζεται, ενώ ο νέος, εμπορικός και όχι μόνο εταίρος ήταν η Σοβιετική Ένωση και οι χώρες επιρροής της.

Με την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ, η Κούβα έχασε έτσι τους τροφοδότες της και πέρασε μία περίοδο τρομερής ένδοιας με ελλείψεις τροφίμων και άλλων ειδών

Χοσέ Μαρτί. Ο εθνικός ήρωας των Κουβανών

πρώτης ανάγκης. Το ανατολικό τμήμα του νησιού ζούσε με ελάχιστο νερό, ηλεκτρικό ρεύμα στην Αβάνα υπήρχε σε κάθε σπίτι περίπου δύο ώρες την ημέρα κ.ο.κ. Έτσι το κράτος στράφηκε στον τουρισμό και η οικονομία σιγά σιγά ισορρόπησε από τα τέλη του '90 και μετά.

Επιπλέον σήμερα η χώρα βρίσκεται σε καλύτερη μοίρα για τους εξής δύο, βασικά λόγους:

Επηρεάζει πολιτικά μεγάλο μέρος της Λατινικής Αμερικής, με πιο γνωστό παράδειγμα τη Βενεζουέλα του Ούγκο Τσάβεζ (πολιτικό τέκνο του Φιντέλ Κάστρο), η οποία τής χορηγεί και πετρέλαιο.

Έχει αναπτύξει σοβαρή έρευνα βιοτεχνολογίας, ανακαλύπτοντας νέες φαρμακευτικές ουσίες.

Τελειώνοντας, παραθέτουμε κάποιες άσχετες μεταξύ τους πληροφορίες που μάς έκαναν όμως ιδιαίτερη εντύπωση:

Από τους νόμους του Κάστρο εκείνος που συνάντησε τη μεγαλύτερη αντίδραση ήταν ο αντιρατσιστικός, με την εξίσωση των δικαιωμάτων λευκών και μαύρων!

Στην Αβάνα (σε καταπράσινο και αρκετά απομονωμένο μέρος) βρίσκεται ένα κέντρο απεξαρτήσεως, το οποίο προτιμούν πολλοί επώνυμοι από την Αμερικανική Ήπειρο, καθώς εκεί είναι μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας και μπορούν να αφοσιωθούν απερίσπαστοι στην εκπλήρωση του στόχου τους.

Η Κούβα διαθέτει αξιόλογο κέντρο κινηματογράφου. Μάλιστα ο νυν υπουργός πολιτισμού προωθεί και τη δημιουργία έργων που ασκούν κριτική στο καθεστώς γιατί πιστεύει ότι έτσι και το σύστημα μπορεί να λάβει ερεθίσματα να βελτιωθεί. Οι ταινίες δεν φτάνουν εύκολα στον υπόλοιπο κόσμο λόγω του αμερικανικού εμπάργκο.

Στη σχολή κινηματογράφου διδάσκουν

και αστέρες του Χόλλυγουντ, όπως π.χ. ο Σων Πεν. Άλλωστε οι σχέσεις του Χόλλυγουντ με το Φιντέλ Κάστρο είναι πάρα πολύ καλές. Ο κινηματογράφος και οι υπόλοιπες, πολιτιστικές εκδηλώσεις θεωρούνται κοινωνικό αγαθό και κοστίζουν στον Κουβανό μόνο κάτι συμβολικό. Το ίδιο ισχύει και για το παγωτό!

Άριστες σχέσεις διατηρεί ο Φιντέλ και με το βασιλικό ζεύγος της Ισπανίας όπως και με την ηγεσία του Καναδά. Σε αντίθεση με τους πολίτες των ΗΠΑ λοιπόν (Κι εδώ εμπόδιο στέκεται το εμπάργκο), πολλοί Καναδοί επιλέγουν για τις διακοπές τους την Κούβα. Κάποιοι μάλιστα κάνουν και ιατρικό ή οδοντιατρικό τουρισμό, εκμεταλλευόμενοι την υψηλή παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών σε συνδυασμό με τις χαμηλές, συγκριτικά με τη χώρα τους, τιμές.

Η Κούβα είναι „εξαγωγέας“ επιστημόνων. Σε πολλές υπό ανάπτυξη χώρες βρίσκει κανείς π.χ. Κουβανούς γιατρούς, οι οποίοι κάνουν εκεί „το αγροτικό“ τους και χαίρουν κάποιων, σημαντικών προνομίων όταν επιστρέφουν.

Παράλληλα είναι και «εισαγωγέας», καθώς η καλή φήμη του Πανεπιστημίου της Αβάνας το έχει καταστήσει ελκυστικό για φοιτητές από όλη τη μείζονα περιοχή.

Και κάτι χιουμοριστικό. Μία ωραία ημέρα έγιναν από τον ίδιο το Φιντέλ τα αποκαλυπτήρια μπρούτζινου αγάλματος του Τζων Λένον, καθισμένου σε ένα παγκάκι πάρκου της Αβάνας. Το πάρκο πήρε μάλιστα το όνομά του, μαζί με την απολογία ότι κακώς η ροκ και οι Μπητλς κυνηγήθηκαν από το καθεστώς μέχρι τότε. Το άγαλμα έφερε και τσίγκινα γυαλιά, τα οποία κλάπηκαν! Μετά από απανωτές αποκαταστάσεις του αγάλματος και νέας κλοπής, τέθηκε σε εφαρμογή το σχέδιο των φυλάκων. Έως τις 10 μ.μ. υπάλ-

ληλοι του κράτους, στέκονται μπροστά στο ομοίωμα, τού φοράνε τα γυαλιά για να φωτογραφηθεί όποιος τουρίστας επιθυμεί δίπλα του και... τα ξαναφοράνε στην τσέπη τους μέχρι να εμφανιστεί ο επόμενος! Παράλληλα, πουλάνε- στη μαύρη αγορά- και CD με τραγούδια των Μπητλς. Βλέπετε, η επιβίωση στην Κούβα βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην παραοικονομία, γιατί είναι δύσκολο να ζήσει κανείς με 20- 30 ευρώ το μήνα και κόστος ζωής, όχι πολύ χαμηλότερο της Ελλάδος.

Θα μπορούσε να πει κανείς πολλά ακόμα και μάλιστα σοβαρά και βαρύνοντα. Είναι πολύ δύσκολο σε μερικές μόνο γραμμές να σκιαγραφηθεί μία χώρα, της οποίας ο λαός φαίνεται να έχει μία αρκετά διαφορετική κοσμοθεωρία από τη δική μας. Βέβαιο όμως είναι επίσης ότι πρόκειται για μία γωνιά της γης με ξεχωριστό ενδιαφέρον και μεγάλα αποθέματα δυναμισμού.

Το Υπουργείο Εσωτερικών στην Πλατεία της Επανάστασης. Η μορφή του Τσε τη νύχτα φωτίζεται

75 χρόνια προσφοράς στη φυσιολατρία γιόρτασε ο Φυσιολατρικός Όμιλος Αθηνών «Φοίβος» με μία πολύ όμορφη εκδήλωση στην αίθουσα Κων/των στις 24 Οκτωβρίου.

Τα 80 του χρόνια γιόρτασε στις 7 Νοεμβρίου ο Αττικός Όμιλος στο ξενοδοχείο «Τιτάνια».

Ο ΠΑΝ εκπροσωπήθηκε από τον Πρόεδρο και μέλη του Δ.Σ.

Θερμές είναι οι ευχές μας η προσφορά των δύο συλλόγων να συνεχιστεί για πολλά χρόνια ακόμα.

Στις 17 Οκτωβρίου, παραβρεθήκαμε στα εγκαίνια της έκθεσης ζωγραφικής με τον γενικό τίτλο «Ιερός Πανικός» της κυρίας Ρένας Αβαγιανού. Κόρη του μέλους μας κυρίας Μ. Βαρούχα.

Η εικαστική της αντίληψη δεν ήταν απλά εικονογραφική. Απεικόνιζε στον καμβά τις ανησυχίες του σύγχρονου ανθρώπου, για το περιβάλλον και τους συνειδησιακούς του προβληματισμούς.

Στις 13 Νοεμβρίου και ώρα 9.00 π.μ. πραγματοποιήθηκε ο 29ος Κλασικός Μαραθώνιος Αθηνών. Το πρόγραμμα περιλάμβανε τρεις αγώνες, τον κλασικό Μαραθώνιο των 42 χιλιομέτρων, έναν αγώνα 10 χιλιομέτρων και έναν αγώνα 5 χιλιομέτρων.

Η παρουσία του Πάνα ήταν έντονη, καθώς αρκετά μέλη του συνδέσμου μας συμμετείχαν στους αγώνες. Στον κλασικό Μαραθώνιο τερμάτισαν οι **Τάσος Αυγέρης, Τάκης Μπαβέας** και στον αγώνα 10 χιλιομέτρων τερμάτισαν οι **Μιλτιάδης Γιούργης, Αλέξανδρος Χέντον** και **Ευάγγελος Κουτσελίνης**.

Ευχόμαστε στους δρομείς και μαραθωνοδρόμους καλούς αγώνες και καλές προπονήσεις!

ΕΙΣΦΟΡΕΣ

-ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΧΡΥΣΟΥΛΑ 50€

Εις μνήμην Καραδήμα Αθανάσιου

-ΖΕΙΜΠΕΚΟΥ ΕΛΕΝΗ 30€

Για τους σκοπούς του συνδέσμου

-ΒΕΡΟΥΧΗ ΣΤΑΜΑΤΙΑ 50€

Υπέρ κτήματος

-ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ 50€

Για τους σκοπούς του συνδέσμου

Στις 22 Δεκεμβρίου,

ημέρα Πέμπτη και ώρα 20.00,

θα πραγματοποιηθεί η ανταλλαγή δώρων για τα Χριστούγεννα!

Όλοι οι Πάνες να είναι παρόντες!

*Ο
Πάνας
σας εύχεται
Χρόνια Πολλά
και ευτυχισμένα το
2012*

Viva La Democrazia

Μέρος δεύτερο

Πάει σχεδόν ένας χρόνος από τότε που ο αγαπημένος φίλος Γιάννης Βερούχης, έφυγε από κοντά μας. Το περιοδικό του συνδέσμου μας, ως ελάχιστο φόρο τιμής, αναδημοσιεύει το άρθρο του Γιάννη Κολοβού στην Καθημερινή, το οποίο εξιστορεί την απίστευτη περιπέτεια δύο ανδρών. Ο Γιάννης Βερούχης και ο Γιώργος Κώτσου, πάλεψαν επί 17 ημέρες με τα κύματα και τις κακουχίες, για να παραμείνουν ελεύθεροι.

«Ξεφύγαμε από τη χούντα με μια βάρκα»

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΛΟΒΟΥ

Η Ιθάκη που λεγόταν Ρήγιο

«**Σ**τεριά πιάσαμε κάτω από έναν περιφερειακό δρόμο και είδαμε τις πινακίδες στα ιταλικά! Υπολογίσαμε πως βρισκόμασταν κάπου μεταξύ Καταντζάρο και Μαρίνα ντι Μοναστιράκι, επειδή όμως εκεί, στο Νότο, ο κόσμος ήταν αντιδραστικός και ίσως μας έστελναν πίσω, θέλαμε να παραδοθούμε σε μια μεγάλη πόλη, και μάλιστα να δώσουμε δημοσιότητα στο γεγονός». Και από εκεί άρχισε ένα δεύτερο ταξίδι, μέσα από τα δύσκολα Στενά της Μεσσήνης, εκεί όπου τους σταμάτησε ένας δυνατός παλιρροϊκός άνεμος. «Βγήκαμε έξω και λύσαμε τη μηχανή, μπας κι επιδιορθωνόταν, και ανακαλύψαμε πως δεν είχε τίποτα! Δύο πιστόνια είχαν κλείσει από τους καπνούς... Θα μπορούσαμε να την είχαμε επισκευάσει και εν πλω, θα ερχόμασταν δηλαδή σε μια-δυο μέρες! Πού να το ξέραμε».

Φυσικά, η ιστορία δεν σταματά εκεί. Από την πρώτη νύχτα στο κρατητήριο άρχισαν απεργία πείνας για πολιτικό άσυλο, τους έστελναν στη Ρώμη για να τους ξεφορτωθούν, πριν από αυτό σιγούρεψαν την «κυ-

ρά-Ματίνα» στη Νάπολη, όπου έδωσαν συνέντευξη Τύπου, στη Ρώμη τους βοήθησε το Σοσιαλιστικό Κόμμα μέσω Στάθη Παναγιούλη και Παναγιώτη Μαντά, πήραν "titolo di viaggio per stranieri" για Γερμανία, ξαναπέρασαν «παράνομα από τα βουνά» στην Ιταλία, όπου έπιασαν δουλειά ως λιθογράφοι στη Βερόνα, «το κέντρο των γραφικών τεχνών της Ιταλίας εκείνη την εποχή». Ο Βερούχης «μαζί με τον Δαριώτη και τον Νίκα ήταν οι πρώτοι επικηρυγμένοι της χούντας», η οποία συνέλαβε πάραυτα τις συζύγους των δύο φυγάδων. Εκείνοι, με τη σειρά τους, περιπλανήθηκαν στην Ευρώπη, έζησαν το «κίνημα του '68» στη Φρανκφούρτη, ενώ στο Παρίσι τους φιλοξένησε ο μετέπειτα ευρωβουλευτής Αλέν Κριβίν. Πάντα προπαγανδίζοντας τον «αγώνα ενάντια στη χούντα με κάθε μέσο». Αυτά όμως είναι μια άλλη ιστορία...

Από το 2004, όταν είδα τις φωτογραφίες από την «ηρωική είσοδο» στο Ρήγιο, προσπαθούσα να πείσω τον κ. Κώτσου να με αφήσει να γράψω την ιστορία του. Μου εξηγούσε πως είχαν επιλέξει να μην ενταχθούν σε κάποιο κόμμα εξουσίας και πολύ περισσότερο

να μην εξαργυρώσουν την αντιδικτατορική δράση τους όταν ήρθε η Μεταπολίτευση. Τα τελευταία χρόνια ζει στη Σπάρτη, όπου έχει έναν εκδοτικό οίκο και εκδίδει αξιόλογα βιβλία τοπικού ενδιαφέροντος. Επί ένα χρόνο είχα πιαστεί από τον τίτλο ενός τόμου με τις ενθυμήσεις κάποιου παλιού αντάρτη από τη Λακωνία. «Όταν αφηγείσαι, αντιστέκεσαι...» «Όταν αφηγείσαι, αντιστέκεσαι...», «όταν αφηγείσαι, αντιστέκεσαι...», του έλεγα και του ξανάλεγα. Αυτό ήταν μάλλον το κίνητρο για να μου αφηγηθεί την «οδύσσεια» που έζησε με τον σύντροφό του στο δρόμο προς την ελευθερία. Για όλους εμάς τους υπολοίπους, πρόκειται απλώς για μια πολύ όμορφη ιστορία... Ή μήπως είναι και κάτι περισσότερο ;

Ενωμοτάρχης τάδε

«Σε ένα κολλάκι έξω από το Γαλαξίδι αράξαμε γιατί είχαμε γεμίσει νερά. Απλώσαμε στην άμμο τα ρούχα και τις λινάτσες, μαζί και δέκα χιλιάρικα που είχαμε πάρει από διάφορους συντρόφους – ποσό μεγάλο για την εποχή. Ξαφνικά, εμφανίστηκε ένας βοσκός και μας ρώταγε διάφορα, φοβηθήκαμε μη μας πάρει και τα λεφτά. Ο Γιάννης του είπε πως ήταν ενωμοτάρχης της χωροφυλακής και του έδωσε συγχαρητήρια γιατί φύλαγε τις...ελληνικές ακτές. Κάθισε σουζα ο κακομοίρης, ο οποίος μάθαμε εκ των υστέρων πως τον σπάσανε στο ξύλο όταν μαθεύτηκε το ταξίδι και έψαξαν να βρουν πώς έγινε».

Σιγαρέττα!

«Μόλις πατήσαμε το πόδι μας σε ιταλικό έδαφος, σκάει ένας ψαράς. Του έλεγα κάτι "μποτζόρνο", αλλά αυτός επέμενε "σιγαρέτα". Ευτυχώς είχα μαζί μου ένα πακέτο και του έδωσα μερικά, και εκείνος γυρνάει και φεύγει χωρίς να ρωτήσει καν ποιοι είμαστε... Αυτή ήταν η πρώτη μας επαφή με τους Ιταλούς».

Τι απέγινε η κυρα-Ματίνα

«Στη Νάπολη μας βοήθησε ένας Έλληνας φοιτητής, ο Χ. Ινιωτάκης από την Κρήτη – καλό παιδί. Είχαμε νοικιασμένο ένα χώρο όπου βάλαμε τη βάρκα. Τη γουστάρανε οι ντόπιοι και θέλανε να την αγοράσουν. Όταν κατέβηκε μετά από καιρό ο Γιάννης να δει τι κάνει, δεν τη βρήκε εκεί. Την είχαν βουτήξει!»

Το υποβρύχιο

«Μόλις το ΚΚΕ έμαθε την ιστορία μας από τις εφημερίδες και διασταύρωσαν ότι δεν ήμασταν δικοί τους, διέδωσαν ότι ήμασταν πράκτορες του Πατακού και ότι μας έφεραν με υποβρύχιο στην Ιταλία για να διεισδύσουμε στο εκεί αντιδικτατορικό κίνημα. Επίσης, μόλις είχαμε πάει στα γραφεία της Unita για να τους ενημερώσουμε για τη δίκη των ΔΕΑ στην Αθήνα, ο Αντόνιο Σολάρο μας είπε ότι δεν μπορούσε να γράψει αφού δεν ήμασταν δικοί τους. Ο Βερούχης κόντεψε να τον γκρεμίσει από τις σκάλες...»

Im Schiff wurden die demokratischen Parteien, wurde das Volk Griechenlands über-
rumpelt. Es geschah am 21. April 1967,
kurz vor dem Militärputsch. Die Partei-
generale stiegen bei Nacht und Nebel des
Notstandsgesetzes "Promethes". Er lag seit
dem Jahre 1958 als geheimes NATO-Plan-
"zur Abwehr eines Angriffs" in der Schu-
loft. Man dachte er sei ein militärisches
sollten innerpolitischen Zweck: den Mi-
litärgeheimnissen einer Generalstabschule. Im
Hintergrund aber stand der amerikanische
Geheimdienst. Bezugsnehmer war die
es im Festland des USA-Sensitiv von
9.10.1967. Das einzige Ziel unseres Mi-
litärs in Griechenland ist es, eine
starke, proamerikanische Militärregierung
an der Macht zu halten, die allen Anfor-
derungen des Pentagon, insbesondere im
Hinblick auf die NATO, gerecht wird. So
kam der Notstand mittels Notstandsgesetz
über Nacht. Seitdem ist in Griechenland
ist in Athen und Saloniki der Teufel los.

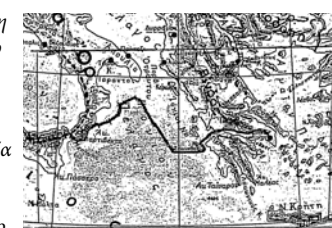
A
Am Abend wird allen zum "Teufel", aus der
anderen "Stärke" Operation. Während
Wachst, und seine geistlichen Ideen für
werden schließlich durch die Operationen

Über Nacht, gegen Kommunisten, Wasserwerke und
Schiffbau im Hafen. Es wurde ihnen bekannt, dass
die letzten die Taverne
in Kreta wurden die Christenheit vollständig zerstört von

bedeutend unvollständig. Die Militärregierung versucht die
"eine" Version, die Bevölkerung kann sich, die
überhaupt nicht in der Lage, die Situation zu verstehen, sondern
in Kreta wurden die Christenheit vollständig zerstört von

Pάνω: Για «σύγχρονη Οδύσσεια» μιλούσε ο ευρωπαϊκός Τύπος!

Δεξιά: Ο σχολικός χάρτης στον οποίο σημείωσαν την πορεία τους και τις 17 μέρες που πέρασαν από τη Γλυφάδα ως το Ρήγιο.

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ

Παρακάτω παραθέτουμε ένα απόσπασμα από το καινούργιο βιβλίο που εκδόθηκε πρόσφατα και είναι αφιερωμένο στην αυτοβιογραφία του μεγαλύτερου ίσως ορειβάτη της σύγχρονης εποχής, του **Ράινχολντ Μέσνερ**. Το απόσπασμα είναι από το κεφάλαιο 2 του βιβλίου του «Η ζωή μου στο όριο», όπου κάνει αναφορά στις αναβάσεις του σε μεγάλα ύψη.

«ΘΥΕΛΛΑ ΚΑΙ ΠΑΓΟΣ»

Συμπτωματικά, έφτασα στο να κάνω ορειβάσια σε μεγάλα ύψη. Ήμουν φοιτητής, όταν το 1969 έτυχε να πάρω μέρος σε μια Τυρολέζικη αποστολή στις Άνδεις, όταν έμεινε εκτός ο Κουρτ «Γκάγκα» Σόισβολ, ένας εξαιρετος αναρριχητής. Τότε ήθελα να γίνω πολιτικός μηχανικός. Όταν ένα χρόνο αργότερα, ύστερα από την τραγική κατάληξη της αποστολής Νάγκα Πάρμπιτ (8125μ.), μετά τον ακρωτηριασμό στα δάχτυλα των ποδιών μου, επέστρεψα στο Πανεπιστήμιο της Πάντοβας, δεν μπορούσα να επικεντρωθώ στις σπουδές μου. Οπότε λοιπόν έγινα ορειβάτης σε μεγάλα ύψη. Ακρωτηριασμένος, νοιώθοντας πόνο στο δεξιό παράμεσο όταν έκανα αναρρίχηση, αποφάσισα εφεξής να αφοσιωθώ ολοκληρωτικά στα μεγάλα βουνά του κόσμου. Ταξίδευα πολύ, και ως οδηγός, για να μπορώ να βγάλω τα προς το ζην, διηγούμουν σε βιβλία και διαλέξεις τις αποστολές μου. Σύντομα έγινα εκφραστής μιας γενιάς ορειβατών και ταξιδιωτών που είχαν όρε-

ξη για περιπέτεια. Αυτοί είτε είχαν περιορισμένα μέσα, είτε διέθεταν περιορισμένες ικανότητες για να σκαρφαλώσουν μόνοι σε εκείνα τα ύψη, τα οποία ήταν προσιτά μόνο σε λίγους. Ήθελα να ζήσω εμπειρίες και να τις παρουσιάσω. Με απασχολούσε τότε πάντα το αβέβαιο, αυτή η μετέωρη κατάσταση, ανάμεσα στην ζωή και στον θάνατο. Επίσης η αδυναμία του ανθρώπου πάνω ψηλά, στο τέλος του κόσμου. Δεν παραπονιέμαι. Σήμερα συγχέουμε την περιπέτεια με τον περίπατο, η ορειβάσια, ο αθλητισμός και η αναρρίχηση σε μεγάλα ύψη, γίνεται τουρισμός, ακόμα και το Έβερεστ φθείρεται σαν εμπόρευμα. Γίνονται κρατήσεις για πολυήμερες εκδρομές. Στην κορυφή προσφέρεται ενθάρρυνση, ασφάλεια, απόθεμα οξυγόνου. Ένα όμως είναι σίγουρο. Χωρίς προσωπική ευθύνη και χωρίς να βρεθείς εκτεθειμένος δεν μπορείς ούτε σε παγωμένα ύψη να αποκτήσεις εμπειρίες οι οποίες να ξεπερνούν τα νηπιακά πρότυπα συμπεριφοράς.

ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Τυμφρηστός ή Βελούχι (2.315 μ.)

Το ψηλότερο βουνό της Ευρυτανίας και τέταρτο ψηλότερο στη Ρούμελη, μετά τη Γκιώνα, τα Βαρδούσια και τον Παρνασσό. Κορυφώνεται στα 2.315 μ. πάνω από το Καρπενήσι. Τυμφρηστός, είναι η αρχαιοελληνική ονομασία του, ενώ η ονομασία Βελούχι, είναι μάλλον βλάχικης προέλευσης και την οφείλει στις πολλές πηγές που αναβλύζουν γύρω από τον κύριο όγκο του βουνού.

Δυστυχώς, σήμερα ο Τυμφρηστός έχει χάσει το μεγαλύτερο μέρος από τα πανέμορφα αρχαία δάση του, με τα πανύψηλα σκουρόχρωμα ελάτια. Από το Καρπενήσι και πάνω, το βουνό είναι γυμνό, με εξαίρεση κάποια λιγοστά σημεία, που καλύπτονται με έλατα.

Στην τοποθεσία Σεϊτάνι ή Διαβολότοπος, και σε υψόμετρο 1.840 μέτρων, βρίσκονται το ορειβατικό καταφύγιο, καθώς και το χιονοδρομικό κέντρο με το σαλέ. Η ψηλότερη κορυφή, βρίσκεται ανατολικά του καταφυγίου.

Ανεβαίνοντας για την κορυφή, και εφόσον

η ατμόσφαιρα το επιτρέπει, ο ορειβάτης απολαμβάνει την πανοραμική θέα, της τεχνητής λίμνης των Κρεμαστών, της οροσειράς των Αγράφων, της Καλιακούδας, της Χελιδόνας, του Παναιτωλικού, της Γραμμένης Οξυάς, της Οίτης και των Βαρδουσίων, που ξεδιπλώνονται γύρω - γύρω στον ορίζοντα.

Το Βελούχι, είναι ένα από τα χιλιοτραγουδισμένα -στη δημοτική ποίηση- βουνά της Ρούμελης μαζί με τον Παρνασσό, τη Γκιώνα και τα Βαρδούσια.

Τέλος, από το όνομα του βουνού, προέρχεται το ψευδώνυμο με το οποίο πέρασε στην ιστορία, η σημαντικότερη μορφή του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα κατά τη διάρκεια της κατοχής, του πρωτοκαπετάνιου, εμπνευστή και ιδρυτή του αντάρτικου στρατού (Ε.Λ.Α.Σ. - Εθνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός) Άρη Βελουχιώτη (κατά κόσμο Θανάσης Κλάρας), που ξεκίνησε το μεγάλο του τόλμημα της σύστασης του αντάρτικου, από τα βουνά της Ευρυτανίας.

Οι Εκδρομές - Οι Εκδηλώσεις μας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΩΝ ΕΚΔΡΟΜΩΝ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012

29-1-2012:

ΚΙΘΑΙΡΩΝΑΣ(1407μ)

Ερυθρές-καταφύγιο-κορυφή.
Αρχηγοί Τάσος Αυγέρης-Αλέξανδρος Χέν-
ντον. Β.Δ: Μέτρια. Ώρα: 7.00 π.μ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012

12-2-2012:

ΕΛΙΚΩΝΑΣ(1748μ)

Αγία Άννα-κορυφή.
Αρχηγοί Βαγγέλης Κουτσελίνης-Μίλτος
Γιούργης-Αλέξανδρος Χέντον.
Β.Δ: Μέτρια. Ώρα 7.00 π.μ

25/26/27-2-2012:

ΤΡΙΗΜΕΡΟ ΚΑΘ.ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΣΤΑ ΧΑΣΙΑ- ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ-ΜΕΤΕΩΡΑ

Αναβάσεις στα βουνά της Ν.Πίνδου και
περιήγηση στα Μετέωρα.
Αρχηγοί Νίκος Αναστασόπουλος, Νίκος
Κωτσίδης, Σπύρος Κουκουβάς.
Β.Δ: Μέτρια. Ώρα 7.30 π.μ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

17/18-3-2012:

RAFTING ΣΤΟ ΛΑΔΩΝΑ

Διαμονή στη 'Δήμητρα'.
Αρχηγοί Γιώργος Ξενιώτης-
Αντώνης Αλαφιώτης.
Β.Δ: Μέτρια. Ώρα 7.30 πμ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012

1-4-2012:

ΒΟΡΕΙΑ ΠΑΡΝΗΘΑ

Διαδρομή Κατσιμιδι-Ξεροβούνι-Μόλα. Πρό-
σβαση με ιδιωτικά μέσα.
Αρχηγοί Μπαβέας-Αυγέρης-Κασιώλας. Β.Δ:
Εύκολη. Ώρα 7.30 πμ

28-29/4/2012:

ΔΙΑΣΧΙΣΗ Ε4 ΣΤΑ ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ

Διαδρομή από Αθ.Διάκο προς Αρτοτίνα.
Αρχηγοί Αυγέρης-Κουτσελίνης-Πετρούτσας.
Β.Δ: Μέτρια. Ώρα 7.30 πμ

ΜΑΙΟΣ 2012

12/13-5-2012:

ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ (2224μ)

Ανάβαση στην κορυφή.
Διαμονή σε αντίσκηνα.
Αρχηγοί Νίκος Αναστασόπουλος-
Σπύρος Κουκουβάς.
Β.Δ: Δύσκολη. Ώρα 7.30 πμ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2012

2/3/4-6-2012:

ΚΥΘΗΡΑ

Πληροφορίες στα γραφεία μας.
Αρχηγοί Αντώνης Αλαφιώτης -
Γιώργος Ξενιώτης.
Β.Δ: Εύκολη. Ώρα 7.30 πμ

23/24-6-2012: ΜΑΤΙ-ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΗ

Ποδηλατική με αναχώρηση το κτήμα στο
Μάτι.
Αρχηγοί Χέντον-Κουτσελίνης.
Β.Δ: Εύκολη.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ- ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΩΝ ΕΚΔΡΟΜΩΝ

Για το πρόγραμμα των Πεζοπορικών-
Φυσιολατρικών εκδρομών, παρακαλούμε
απευθυνθείτε στα γραφεία του συλλόγου.
Υπεύθυνη για τις εκδρομές είναι η κ. Πόπη
Κασιώλα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

- Την Κυριακή 6 Ιανουαρίου, θα πραγματοποιηθεί η κοπή της πίτας στο κτήμα μας στο Μάτι
- Στις 16 Φεβρουαρίου, ημέρα Πέμπτη και ώρα 8 μ.μ., θα πραγματοποιηθεί γιορτή στα γραφεία του Πάνα για τα 20 χρόνια της Ορειβατικής ομάδας νέων.

ΒΑΣΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

- Σακίδιο κορυφής 34 lt.
- Σακίδιο πορείας 55-85 lt.
- Αρβύλες ελαφριές-εύκαμπτες.
- Αντιανεμικό jacket.
- Fleece.
- Αδιάβροχο διαπνέον.
- Σκούφος.
- Κάλτσες μάλλινες ή συνθετικές (και εφε-
δρικές).
- Γάντια.
- Γυαλιά ηλίου.
- Αντιηλιακή κρέμα.
- Παγούρι.
- Εφεδρικά ρούχα-Αθλητικά παπούτσια.
- Φακός κεφαλής, χάρτης, πυξίδα, σφυρί-
χτρα.
- Φαρμακείο, προσωπικά είδη πρώτης ανά-
γκης.

Ο ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΑΣ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

- Αρβύλες χειμερινές (δερμάτινες ή πλα-
στικές).
- Γάντια χονδρά αδιάβροχα.
- Γκέτες.
- Μπατόν.
- Πιολέ.
- Κραμπόν.

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗΣ

- Αντίσκηνο.
- Υπνόσακκος.
- Υπόστρωμα.
- Μαγειρικά σκεύη, τρόφιμα, γκαζάκι.

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΑΡΧΗΓΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Ξενιώτης Γιώργος	6972098727	Κουτσελίνης Βαγγέλης	6977539794
Αυγέρης Τάσος	6932162826	Κασιώλας Τάσος	6944798443
Τσιρδήμος Θοδωρής	6944363785	Χέντον Αλέξανδρος	6972224537
Αλαφιώτης Αντώνης	6977242014	Πετρούτσας Ιάσων	6932915787
Κουκουβάς Σπύρος	2106617551	Μπαβέας Τάκης	2108074735
Αναστασόπουλος Νίκος	6978365943		

- Τα γραφεία μας είναι ανοιχτά Τετάρτη, Πέμπτη και Παρασκευή για τις συμμετοχές σας.
Τηλ. 210-8224777, 210-8224351.
- Παρακαλούμε δηλώνετε έγκαιρα συμμετοχή ώστε να είναι δυνατή η καλύτερη οργάνωση της εκ-
δρομής. Στις πολυήμερες εκδρομές κατά τη δήλωση απαιτείται προκαταβολή. Το πρόγραμμα κάθε
εκδρομής μπορεί να τροποποιηθεί από τον αρχηγό σε περίπτωση ανάγκης.

Αφετηρία και τέρμα των ορειβατικών εκδρομών είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο (Πατησίων & Βασ. Ηρακλείου).

